

PROTOKOLLAT

med tilkendegivelse af 1. marts 2017

i

faglig voldgiftssag (FV2016-0196):

Dansk Metal

(advokat Peter Nisbeth, LO)

mod

Regionernes Lønnings- og Takstnævn

for

Region Syddanmark

(advokat Morten Ulrich)

Twisten og dens behandling

Twisten i sagen angår, om det følger af reglerne i parternes overenskomst for håndværkere, at der skal betales pensionsbidrag for voksne elever over 25 år fra ansættelsens start, såfremt sådanne har været omfattet af en arbejdsmarkedspension forud for ansættelsen som voksnelev.

Da der ikke har kunnet opnås enighed mellem parterne, er sagen indbragt for denne voldgiftsret bestående af faglig sekretær Niels Jeppesen og advokat Christian Bentz, begge udpeget af klager, chefrådgiver Ulla Fehrenkamp og chefrådgiver Jan Bülow, begge udpeget af indklagede, samt som opmand højesteretsdommer Lene Pagter Kristensen.

Sagen blev forhandlet den 1. marts 2017, hvor Dansk Metal var repræsenteret ved advokat Peter Nisbeth og Regionernes Lønnings- og Takstnævn ved advokat Morten Ulrich.

Dansk Metal nedlagde påstand om, at Region Syddanmark skal anerkende, at der skal indbetales pensionsbidrag fra ansættelsens start for voksne elever over 25 år, som forud for ansættelsen har været omfattet af en arbejdsmarkedspension.

Regionernes Lønnings- og Takstnævn for Region Syddanmark nedlagde påstand om frifindelse.

Sagen blev procederet.

Der blev ikke opnået flertal for en afgørelse blandt de af parterne valgte medlemmer, og afgørelsen blev herefter overladt til opmanden, som på den baggrund, som der er redegjort for i det følgende, fremkom med den herefter anførte tilkendegivelse.

Overenskomstgrundlaget mv.

Parternes 2002-overenskomst vedrørende løn- og arbejdsforhold for håndværkere indeholdt i § 8, stk. 1, en særlig bestemmelse om ”minipension” for ansatte, der var fyldt 21 år, og som ”mindst [havde] 1 års sammenlagt (amts)kommunal beskæftigelse på mindst 8 timer i gennemsnit pr. uge inden for en 8 års periode, tidligst regnet fra den 01-04-1999”. Det var i bestemmelsen samtidig aftalt, at denne karensperiode skulle bortfalde med virkning fra den 1. april 2003 for ansatte, som forud for ansættelsen havde været omfattet af en arbejdsmarkedspensionsordning.

2002-overenskomsten indeholdt derudover i § 9 en pensionsbestemmelse for ansatte, der var fyldt 25 år, og som havde mindst 3 års (amts)kommunal beskæftigelse, samt i § 38 en bestemmelse om, at elever ikke var omfattet af overenskomstens pensionsbestemmelser, og at elevtiden ikke medregnedes i karensperioden.

Ved overenskomstfornyelsen i 2005 fremkom de kommunale arbejdsgivere med en række fælles krav, herunder bl.a. følgende:

”Der anvendes midler til pensionsforbedringer primært udbygning af minipensionsordningen samt bortfald/nedsættelse af karensbestemmelser for optagelse i pensionsordning. ...”

I det endelige forlig om fornyelsen af håndværkeroverenskomsten, som blev indgået i februar 2005, hedder det bl.a.:

”2. PENSION

a) Minipension

Minipensionen ophæves. Ansatte, som opfylder karensbetingelserne i punkt b) vil umiddelbart blive omfattet af den fuldt udbyggede pension.

b) Pension

Karensbetingelserne for den fuldt udbyggede ordning på 15,40 % bliver 21 år og 1 års beskæftigelsesanciennitet.

....

c) Voksenelever

For voksnelever over 25 år aflønnet på trin 9/11, jf. overenskomstens § 32, stk. 2, indføres en tilsvarende pensionsordning med karens på 1 år.

...

d) Øvrige elever

Øvrige elever omfattes af den fuldt udbyggede pensionsordning, når de i elevtiden fylder 25 år og minimum har 1 års beskæftigelsesanciennitet som elev i kommunen.

e) Ansættelse efter elevtiden.

Elever som efter endt elevtid fortsætter ansættelsen hos den samme kommune, omfattes af den fuldt udbyggede pensionsordning.

...”

Resultatet af organisationsforhandlingerne blev efterfølgende forelagt for Kommunernes Lønningsnævn til godkendelse. I forelæggelsen var om ”Eventuelle pensionsforhøjelser eller ændringer i pensionsordninger” anført følgende:

”Pensionsprocenten forhøjes fra 15,40 % til 15,50 %.

Minipensionsordningen forhøjes fra 7,69 % til 15,50 % og udgår, hvorefter der kun er én pensionsordning.

Karensbestemmelsen for indtrædelse i pensionsordningen bliver fra det 21. år og 1 års beskæftigelsesanciennitet.

Voksenelever over 25 år på løntrin 9/11 indtræder i pensionsordningen efter 1 års beskæftigelsesanciennitet.

Øvrige elever indtræder i pensionsordningen efter det fyldte 25 år i elevtiden efter 1 års beskæftigelsesanciennitet.

Elever som efter endt elevtid fortsætter ansættelsen hos samme arbejdsgiver omfattes af pensionsordningen.”

Efter forligets indskrivelse indeholdt 2005-overenskomsten bl.a. sålydende bestemmelser vedrørende pension:

”§ 8. PENSION 7,69 % / 15,50 %

Stk. 1.

Der oprettes en pensionsordning i Kommunernes Pensionsforsikring A/S (KP) for ansatte, som

- 1) er fyldt 21 år, og
- 2) har mindst 1 års sammenlagt (amts)kommunal beskæftigelse på mindst 8 timer i gennemsnit pr. uge inden for en 8 års periode, tidligst regnet fra den 01-04-1999.

Dokumentationspligten for forudgående (amts)kommunal ansættelse påhviler den ansatte.

Med virkning fra den 01-04-2003 bortfalder karenperioden for at være omfattet af ordningen for ansatte, som forud for ansættelsen har været omfattet af en arbejdsmarkedspensionsordning.

...

Stk. 5.

Det samlede pensionsbidrag udgør 7,69 % (med virkning fra den 01-04-2006 15,50 %) af de pensionsgivende lønde. Egetbidraget udgør 1/3 af det samlede pensionsbidrag. ...

...

Stk. 7.

Amtet indbetaler pensionsbidraget til pensionsordningen månedsvis bagud i tilknytning til lønudbetalingen.

Stk. 8.

De ansattes rettigheder er fastsat i de vedtægter, som overenskomstens parter har godkendt.

§ 9. PENSION 15,40 %

Stk. 1.

Der oprettes en pensionsordning i Kommunernes Pensionsforsikring A/S for ansatte, som

- 1) er fyldt 25 år,
- 2) har mindst 3 års (amts)kommunal beskæftigelse.

...

Stk. 7.

Med virkning fra 01-04-2006 bortfalder pensionsordningen i § 9, og derefter følges pensionsordningen i § 8.

....

KAPITEL 4. ELEVER

...

§ 38 PENSION

Stk. 1.

Elever er ikke omfattet af pensionsbestemmelserne i §§ 8 og 9, og elevtiden medregnes ikke i karenperioden i relation hertil, jf. dog § 8, stk. 4.

Stk. 2.

Med virkning fra 01-04-2006 opretter kommunen pensionsordning i Kommunernes Pensionsforsikring for:

1. elever som:

- a. på datoen for elevforholdets start er fyldt 25 år, og
- b. har mindst 1 års sammenlagt forudgående beskæftigelse i kommuner og amter (mindst 8 timer i gennemsnit pr. uge) inden for en 8 års periode regnet fra den 01-04-1999.

2. elever, som:

- a. er fyldt 21 år, og
- b. har mindst 1 års sammenlagt forudgående elevtid i amtet.

Det samlede pensionsbidrag udgør 15,50 % af de pensionsgivende lønde. Egetbidraget udgør 1/3 af det samlede pensionsbidrag.

Pensionsordningen oprettes med virkning fra den 1. i den måned, hvor alle betingelserne er opfyldt i hele måneden.

Stk. 2.

§ 8, stk. 7-8 finder tilsvarende anvendelse.”

I 2015-overenskomsten findes bestemmelserne om pension til ansatte i § 9, mens bestemmelserne om pension til elever, herunder vokselever, fremgår af § 39. Bestemmelserne er bl.a. sålydende:

”§ 9. PENSION

Stk. 1.

Der indbetales pensionsbidrag til Sampension for ansatte, som

- 1) er fyldt 21 år, og
- 2) har mindst 9 måneders (med virkning fra 1. april 2016: 6 måneders) sammenlagt beskæftigelse i regioner og kommuner inden for en 8 års periode, tidligst regnet fra ansættelsestidspunktet.

Dokumentationspligten for forudgående regional eller (amts)kommunal ansættelse påhviler den ansatte.

Karensperioden bortfalder for at være omfattet af ordningen for ansatte, som forud for ansættelsen har været omfattet af en arbejdsmarkedspensionsordning.

...

§ 39. PENSION

Stk. 1.

Elever er ikke omfattet af pensionsbestemmelserne i § 9 og elevtiden medfregnes ikke i karensperioden i relation hertil.

...

Stk. 3.

Der indbetales pensionsbidrag til Sampension for:

1) elever som:

- a. på datoen for elevforholdets start er fyldt 25 år, og
- b. har mindst 1 års sammenlagt forudgående regional eller (amts)kommunal beskæftigelse (mindst 8 timer i gennemsnit pr. uge) inden for en 8 års periode regnet fra den 1. april 1999.

2) elever som:

- a. er fyldt 21 år, og
- b. har mindst 1 års sammenlagt forudgående elevtid i regionen.”

Parternes argumentation

Dansk Metal har anført navnlig, at overenskomstens bestemmelser om pension til voksnelever må fortolkes i lyset af, hvad der var parternes hensigt, da de indgik forliget om overenskomstfornyelsen i 2005. Det blev i forliget fra februar 2005 beskrevet, at ansatte, som opfyldte karensbetingelsen i punkt b), umiddelbart blev omfattet af den fuldt udbyggede pension, og at voksnelever skulle have en tilsvarende pensionsordning med karens på 1 år. Denne karens på 1 år bortfaldt efter den dagældende overenskomsts § 8, stk. 1, sidste afsnit, for ansatte, som forud for ansættelsen havde været omfattet af en arbejdsmarkedspensionsordning. § 8, stk. 1, sidste afsnit, var oprindeligt alene gældende for ”minipensionsordningen”, men blev ved forligets indskrivelse videreført for alle ansatte,

jf. i dag overenskomstens § 9, stk. 1, sidste afsnit. Det er vel rigtigt, at der ikke i forligsteksten stod noget om betydningen af, at en ansat kommer med en arbejdsmarkedspension, men at det får den betydning, at karenperioden bortfalder, er i god overensstemmelse med parternes intentioner og det fra arbejdsgiverside udtrykte ønske om at begrænse overenskomstens bestemmelser om karens mest muligt. Da intentionen ved forligsindgåelsen i 2005 var at indføre en tilsvarende pensionsordning for voksnelever som for andre ansatte, må resultatet derfor være, at karenperioden også må bortfalde for voksnelever, som forud for ansættelsen har været omfattet af en arbejdsmarkedspension, selv om dette ikke udtrykkeligt fremgår af overenskomstteksten. Der er da heller ingen reale grunde, som taler for, at voksnelever skal stilles anderledes end andre ansatte på dette punkt.

Regionernes Lønnings- og Takstnævn har anført navnlig, at overenskomstens § 39 indeholder en udtømmende og klar beskrivelse af pensionsordningen for elever. Det fremgår udtrykkeligt af bestemmelsen, at elever ikke er omfattet af pensionsbestemmelserne i § 9 og dermed heller ikke af § 9, stk. 1, sidste afsnit. Det er samtidig i bestemmelsen nøje reguleret, hvad der gælder vedrørende karenstid for elever. Elever var indtil 2005 slet ikke berettiget til pension. Ved overenskomstforhandlingerne i 2005 aftalte parterne, som det udtrykkeligt er anført i forhandlingsprotokollen, dels at ophæve minipensionsordningen, dels at ændre karenbetingelserne for den fuldt udbyggede ordning til ”21 år og 1 års beskæftigelsesanciennitet”. I tilknytning hertil aftales for voksnelever at indføre en tilsvarende pensionsordning med karen på et år. Der er intet grundlag for at antage, at bestemmelsen skal suppleres med en bestemmelse svarende til den tidligere bestemmelse om bortfald af karenperioden for minipension for ansatte, som forud for ansættelsen havde været omfattet af en arbejdsmarkedspension. Som det fremgår af forelæggelsen for Kommunernes Lønningsnævn af resultatet af organisationsforhandlingerne, så gik de aftalte ændringer på pensionsområdet ud på, at minipensionen udgik, at karenbetingelserne for indtrædelse i pensionsordningen blev fra ”21. år og 1 års beskæftigelsesanciennitet”, og at der for voksnelever over 25 år på løntrin 9/11 indførtes en tilsvarende pensionsordning med karen på 1 år. Bestemmelserne i § 38 i 2005-overenskomsten – som er videreført i § 39 i 2015-overenskomsten – er udformet i nøje overensstemmelse med ordlyden af forhandlingsprotokollatet fra 2005 og forelæggelsen for Kommunernes Lønningsnævn. Bestemmelsernes ordlyd er endvidere fuldstændig klar og er blevet videreført ved adskillige overenskomstfornyelser, uden at der har været indsigelser herimod fra lønmodtagerside. Det beror formentlig på en fejl ved redigeringsprocessen i 2005, at bestemmelsen gældende for minipensionsordningen om bortfald af karenperioden for ansatte, som forud for ansættelsen havde været omfattet af en arbejdsmarkedspension, ikke bortfaldt samtidig med, at minipensionsordningen blev bragt til ophør, men i stedet fortsatte for alle ansatte, uanset at dette ikke fremgik af forhandlingsprotokollatet. At andre herved har fået en bedre retsstilling end forudsat ved forliget, kan imidlertid ikke begrunde, at voksneleverne har krav på at få en gunstigere retsstilling end den, som blev aftalt ved forliget, og som er blevet korrekt indskrevet i overenskomsten.

Opmandens begrundelse og resultat

Det fremgår udtrykkeligt af § 39, stk. 1, i parternes overenskomst, at elever ikke er omfattet af pensionsbestemmelserne i § 9.

Pensionsordningen for elever er i stedet reguleret særskilt i § 39, og der er i § 39, stk. 3, fastsat detaljerede karensbetingelser for elevers indtræden i pensionsordningen. Bestemmelsens ordlyd er klar og giver ikke i sig selv mulighed for at indfortolke den forståelse, som Dansk Metal har gjort gældende.

Pensionsbestemmelsen for voksnelever er samtidig i god overensstemmelse med indholdet af forhandlingsprotokollatet fra februar 2005 – hvori der intet er nævnt om betydningen af en bestående arbejdsmarkedspension – og bestemmelsen er siden 2005 blevet videreført ved adskillige overenskomstfornyelser uden, at dette har givet anledning til indsigelser fra lønmodtagerside, ligesom der ingen oplysninger foreligger om, at § 39, stk. 3, skulle have været praktiseret på andet måde end svarende til sin ordlyd.

Der kan på den anførte baggrund ikke gives Dansk Metal medhold i påstanden om, at det følger af overenskomsten, at der skal indbetales pensionsbidrag fra ansættelsens start for voksnelever, som forud for ansættelsen har været omfattet af en arbejdsmarkedspension, og indklagedes påstand om frifindelse skal derfor tages til følge.

Parterne var enige om at tage denne tilkendegivelse til efterretning med samme virkning som en kendelse i sagen. Der var endvidere enighed om, at hver part bærer egne omkostninger ved sagens behandling og halvdelen af udgiften til opmanden.

Sagen sluttet.

København, den 10. marts 2017.

Lene Pagter Kristensen